

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 21. decembra 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Policajná a justičná spolupráca v trestných veciach – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Európsky zatykač – Článok 4a ods. 1 – Postup odovzdávania osôb medzi členskými štátmi – Podmienky výkonu – Dôvody na nepovinné nevykonanie – Výnimky – Povinné vykonanie – Trest uložený v neprítomnosti – Pojem ‚konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia‘ – Dotknutá osoba, ktorá sa osobne nezúčastnila prvostupňového konania ani odvolacieho konania – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca absolútny zákaz odovzdania dotknutej osoby v prípade rozhodnutia vydaného v neprítomnosti – Povinnosť konformného výkladu“

Vo veci C-397/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko) zo 14. júna 2022 a doručený Súdnemu dvoru 15. júna 2022, ktorý súvisí s konaním o výkone európskeho zatykača vydaného na

LM,

za účasti:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory F. Biltgen (spravodajca), sudcovia N. Wahl a M. L. Arastey Sahún,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, P. Busche, M. Hellmann a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: S. Grünheid a H. Leupold, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania týkajúceho sa výkonu európskeho zatykača v Nemecku, pričom ide o zatykač vydaný na poľského štátneho príslušníka na účely výkonu trestu odňatia slobody v Poľsku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, nazvaný „Definícia európskeho zatykača a povinnosť vykonať ho“, stanovuje:

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

2. Členské štáty vykonávajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 [ZEÚ].“
- 4 Článok 4a ods. 1 tohto rámcového rozhodnutia, nazvaný „Rozhodnutia vydané v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila“, znie:

„Vykonávajúci súdny orgán môže tiež odmietnuť vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia [ochranného opatrenia spojeného s odňatím slobody – *neoficiálny preklad*], ak sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila konania,

ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď sa v európskom zatykači uvádza, že dotknutá osoba v súlade s ďalšími procesnými požiadavkami vymedzenými vo vnútroštátnom práve členského štátu pôvodu:

a) bola včas:

i) buď osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, alebo sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania,

a

ii) informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania;

...“

Nemecké právo

- 5 Ustanovenie § 83 ods. 1 bod 3 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach) z 23. decembra 1982 (BGBl. 1982 I, s. 2071), v znení uverejnenom 27. júna 1994 (BGBl. 1994 I, s. 1537) (ďalej len „IRG“), stanovuje:

„Vydanie je vylúčené, pokiaľ:

...

(3) v prípade žiadosti na účely výkonu trestu odsúdená osoba nebola osobne prítomná na pojednávaní v súdnom konaní, v ktorom bol odsudzujúci rozsudok vydaný...”

Poľské právo

- 6 Ustanovenie § 139 ods. 1 Kodeks postępowania karnego (Trestný poriadok) v podstate stanovuje možnosť doručenia na známu adresu osoby, ktorá neoznámila svoju novú adresu.
- 7 Podľa § 75 ods. 1 Trestného poriadku je obvinená osoba v prípade zmeny bydliska v rámci trestného konania povinná oznámiť svoju novú adresu.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 Poľské orgány podali na Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko), ktorý je súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, návrh na vykonanie európskeho zatykača, ktorý 26. júla 2021 vydal na poľského štátneho príslušníka Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň, Poľsko). V tomto európskom zatykači sa žiada o zatknutie a odovzdanie dotknutej osoby týmto orgánom na účely výkonu trestu odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov, ktorý uložil Sąd Rejonowy w Pile (Okresný súd Piła, Poľsko) rozsudkom z 25. februára 2020, pričom tejto osobe zostáva z neho vykonať ešte 5 mesiacov a 29 dní.
- 9 Rozsudkom zo 16. júna 2020 Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň) zamietol odvolanie podané dotknutou osobou proti tomuto rozsudku, a to bez toho, aby ho meritórne prejednal.

- 10 Je nesporné, že dotknutá osoba sa osobne nezúčastnila na konaní na prvom stupni ani na odvolacom konaní, a tiež nebola zastúpená advokátom.
- 11 Dotknutá osoba prevzala predvolanie na pojednávanie na prvom stupni a boli jej oznámené dôvody prvostupňového rozsudku na adrese, ktorú uviedla príslušným poľským orgánom pri jej zatknutí ako adresu svojho trvalého pobytu. Naproti tomu predvolanie na pojednávanie v odvolacom konaní, ktoré bolo zaslané na túto adresu, nebolo prevzaté dotknutou osobou, ktorá podala odvolanie, ale jej družkou bývajúcou tiež na uvedenej adrese. Poľské orgány nevedeli preukázať, že ho táto skutočne odovzdala dotknutej osobe.
- 12 Dňa 25. augusta 2021 bola dotknutá osoba zatknutá v Berlíne (Nemecko) a vzatá do vyšetrovacej väzby na základe európskeho zatykača, o ktorý ide vo veci samej. Táto osoba v tom čase vyhlásila, že nesúhlasí so zjednodušeným postupom odovzdania poľským orgánom.
- 13 Dňa 1. septembra 2021 nariadil vnútroštátny súd vzatie dotknutej osoby do väzby na účely jej odovzdania poľským orgánom.
- 14 Po tom, čo Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Generálna prokuratúra Berlín, Nemecko) dostala od dotknutého súdneho orgánu, ktorý vydal zatykač, presnejšie informácie o konkrétnych okolnostiach, za akých bola dotknutá osoba predvolaná na pojednávanie, prepustila dotknutú osobu na slobodu a podala na vnútroštátny súd návrh na zrušenie zatykača vydaného na účely odovzdania a na vyhlásenie odovzdania dotknutej osoby za protiprávne z dôvodu, že § 83 ods. 1 bod 3 IRG, ktorým sa do nemeckého práva preberá článok 4a rámcového rozhodnutia 2002/584, bráni takémuto odovzdaniu.
- 15 Uznesením z 24. septembra 2021 vnútroštátny súd zrušil zatykač vydaný na účely odovzdania dotknutej osoby, ktorá už bola prepustená na slobodu. Hoci sa domnieval, že podmienka obojstrannej trestnosti činu, ktorej takéto odovzdanie podlieha a ktorá spočíva v overení toho, či vytýkané skutky predstavujú trestný čin v oboch členských štátoch, ktoré majú povinnosť spolupráce, bola v prejednávanej veci splnená, rozhodol prerušiť konanie o návrhu na vyhlásenie odovzdania dotknutej osoby za protiprávne.
- 16 V prvom rade sa vnútroštátny súd zamýšľal nad tým, či skutočnosť, že predvolanie na pojednávanie v odvolacom konaní, ktoré bolo zaslané dotknutej osobe, bolo prevzaté jej družkou, spĺňa požiadavky stanovené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584.
- 17 Vnútroštátny súd totiž usudzuje, že judikatúra Súdneho dvora vyplývajúca z rozsudku z 24. mája 2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), podľa ktorej prevzatie predvolania na pojednávanie dospelým členom domácnosti dotknutej osoby postačuje len vtedy, ak vydaný európsky zatykač umožňuje ubezpečiť sa, že, a prípadne kedy, táto dospelá osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe, je príliš reštriktívne. Podľa vnútroštátneho súdu treba skôr uplatniť domnienku, že dospelí členovia tej istej domácnosti si spravidla odovzdávajú zásielky, ktoré sú im určené, a že represívne orgány, keďže nepoznajú interné záležitosti dotknutej domácnosti, tak nemôžu preukázať, že predvolanie na pojednávanie bolo dotknutej osobe skutočne odovzdané. Ak by takáto domnienka neexistovala, prekážka takéhoto odovzdania, ktorú predstavuje odsúdenie v neprítomnosti, by bola „neprekonateľná“.

- 18 Vnútroštátny súd teda usudzuje, že dôkaz o tom, že dotknutá osoba sa skutočne dozvedela o predvolaní na pojednávanie, ktoré jej bolo doručené, treba považovať za preukázaný, pokiaľ bolo toto predvolanie odovzdané dospelaj osobe, ktorá s dotknutou osobou býva, ibaže dotknutá osoba hodnoverne preukáže opak.
- 19 V druhom rade sa vnútroštátny súd zamýšľa nad tým, či sa pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, ktorý je uvedený v článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na konanie predchádzajúce vydaniu prvostupňového rozhodnutia, ak odvolanie, ktoré podala dotknutá osoba, bolo zamietnuté bez toho, aby došlo k jeho meritórnemu prejednaniu.
- 20 Vnútroštátny súd pripomína judikatúru Súdneho dvora vyplývajúcu z rozsudku z 10. augusta 2017, Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628), podľa ktorej v prípade trestného konania, ktoré prebiehalo na viacerých stupňoch, sa tento pojem vzťahuje na konanie, v rámci ktorého bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o vine dotknutej osoby, ako aj o jej odsúdení na určitý trest po tom, ako došlo k opätovnému meritórnemu preskúmaniu veci zo skutkového a právneho hľadiska, t. j. posledné konanie v merite veci.
- 21 Vnútroštátny súd z toho vyvodzuje, že v prejednávanej veci je na účely uplatnenia článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 rozhodujúce práve konanie na odvolacom súde, na ktorom sa dotknutá osoba nezúčastnila, a že vzhľadom na to, že sa dotknutá osoba tohto konania osobne nezúčastnila, treba jej odovzdanie vyhlásiť za protiprávne a odmietnuť vykonať európsky zatykač, o ktorý ide vo veci samej.
- 22 Vnútroštátny súd však vyjadruje pochybnosti o uplatniteľnosti judikatúry vyplývajúcej z tohto rozsudku v situácii, o akú ide vo veci samej, keď dotknutá osoba údajne zmarila doručenie jej predvolania na pojednávanie v rámci odvolacieho konania.
- 23 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd po prvé domnieva, že pojem „konanie“ v zmysle článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 sa vzťahuje len na konania, v ktorých došlo k meritórnemu prejednaniu veci. V jednotlivých členských štátoch pritom existujú rozdiely v organizácii odvolacieho konania, predovšetkým pokiaľ ide o povinnosť vnútroštátneho súdu vykonať takéto prejednanie v prípade neprítomnosti dotknutej osoby.
- 24 Po druhé sa vnútroštátny súd domnieva, že v prípade zamietnutia odvolania bez toho, aby došlo k jeho meritórnemu prejednaniu, rozsudok vydaný v prvostupňovom konaní nadobúda právoplatnosť, a tak je vykonateľný, čo by znamenalo, že o vydanie dotknutej osoby sa v skutočnosti žiada na účely výkonu tohto rozsudku. Uvedený súd z toho vyvodzuje, že článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „konanie“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje na rozhodnutie, ktoré sa má vykonať.
- 25 V treťom rade sa vnútroštátny súd zamýšľa nad tým, či zásada prednosti práva Únie bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je § 83 ods. 1 bod 3 IRG, ktorá vymedzuje odsúdenie v neprítomnosti ako „absolútnu prekážku“ odovzdania osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, hoci článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorý sa touto vnútroštátnou právnou úpravou preberá do nemeckého práva, v tejto súvislosti stanovuje len nepovinný dôvod odmietnutia.

- 26 Podľa vnútroštátneho súdu toto posledné uvedené ustanovenie nebolo úplne prebraté do nemeckého práva, keďže § 83 ods. 1 bod 3 IRG nestanovuje možnosť vykonávajúceho súdneho orgánu uplatniť voľnú úvahu v prípade odsúdenia v neprítomnosti.
- 27 Vnútroštátny súd uvádza, že v rozsudku z 24. júna 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, body 69, 72, 73 a 76), Súdny dvor rozhodol, že hoci je priame uplatnenie rámcového rozhodnutia 2002/584 vylúčené, keďže toto rámcové rozhodnutie nemá priamy účinok, nič to nemení na tom, že vykonávajúci súdny orgán je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade s týmto rámcovým rozhodnutím, aby sa dosiahol ním sledovaný výsledok, pričom však výklad tohto práva *contra legem* je vylúčený.
- 28 Vnútroštátny súd usudzuje, že nemôže vykladať § 83 ods. 1 bod 3 IRG v tom zmysle, že by mu v rámci skúmania prekážky odovzdania dotknutej osoby priznával mieru voľnej úvahy, na základe ktorej by mohol vyhlásiť toto odovzdanie za prípustné napriek výnimkám upraveným v odsekoch 2 až 4 tohto paragrafu. Domnieva sa, že na základe článku 4a ods. 1 písm. a) až d) rámcového rozhodnutia 2002/584 a miery voľnej úvahy, ktorú má mať v tejto súvislosti, by mu malo byť umožnené konštatovať, že vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci bolo právo dotknutej osoby byť vypočutý riadne dodržané, a to napriek tomu, že sa osobne nezúčastnila na odvolacom konaní a že jej odovzdanie je tak prípustné.
- 29 Za týchto okolností Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) [rámcového rozhodnutia 2002/584] stále vykladať v tom zmysle, že pokiaľ je predvolanie na pojednávanie doručené tak, že je odovzdané dospelej osobe spolubývajúcej s dotknutou osobou, dotknutý súdny orgán, ktorý vydal zatykač, musí preukázať, že dotknutá osoba skutočne dostala toto predvolanie, alebo sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že doručenie do rúk tejto dospelej osoby preukazuje, že dotknutá osoba sa skutočne dozvedela o uvedenom predvolaní, ibaže táto osoba hodnoverne vysvetlí, že sa o tomto predvolaní nedozvedela a prečo sa o ňom nedozvedela?
2. Má sa pojem ‚konanie‘ v zmysle článku 4a ods. 1 [rámcového rozhodnutia 2002/584] vykladať v tom zmysle, že v prípade, že sa uskutočnilo odvolacie konanie, sa tento pojem vzťahuje na konanie predchádzajúce vydaniu prvostupňového rozhodnutia, ak odvolanie podala len stíhaná osoba a odvolanie bolo zamietnuté bez toho, aby došlo k jeho meritórnemu prejednaniu?
3. Je zlučiteľné so zásadou prednosti práva Únie to, že nemecký zákonodarca v § 83 ods. 1 bode 3 [IRG] vymedzil odsúdenie v neprítomnosti ako absolútnu prekážku odovzdania dotknutej osoby, hoci článok 4a ods. 1 [rámcového rozhodnutia 2002/584] v tejto súvislosti stanovuje len nepovinný dôvod odmietnutia?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 vykladať v tom zmysle, že ak je predvolanie na pojednávanie doručené dotknutej osobe tak, že sa odovzdá dospelej osobe, ktorá s ňou býva, dotknutú osobu

treba považovať za osobu, ktorá sa o tomto predvolaní na pojednávanie skutočne dozvedela, ibaže táto osoba hodnoverne preukáže opak, alebo dotknutému súdnemu orgánu vydávajúcemu zatykač prináleží predložiť dôkaz o tom, že dotknutej osobe bolo uvedené predvolanie skutočne doručené.

- 31 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že okolnosť, že bolo predvolanie na pojednávanie odovzdané tretej osobe, ktorá sa zaväzuje odovzdať toto predvolanie dotknutej osobe, neumožňuje jednoznačne preukázať, že dotknutej osobe bola skutočne doručená informácia týkajúca sa termínu a miesta konania, ani prípadne presný čas tohto doručenia (rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, bod 47).
- 32 Také predvolanie na pojednávanie, ktoré nebolo doručené priamo dotknutej osobe, ale bolo doručené tak, že bolo na adrese dotknutej osoby odovzdané dospelaj osobe, ktorá je členom predmetnej domácnosti a ktorá sa zaviazala ho dotknutej osobe odovzdať, bez toho, aby európsky zatykač umožňoval ubezpečiť sa, či a prípadne kedy táto osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe, samo osebe nespĺňa podmienky stanovené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584 (rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, bod 54).
- 33 Vnútroštátny súd sa domnieva, že je potrebné odchyliť sa od judikatúry vyplývajúcej z tohto rozsudku, ktorú považuje za príliš reštriktívnu. Tvrdí, že skôr treba zaviesť domnienku založenú na tom, že dospelá osoba, ktorá je členom domácnosti dotknutej osoby, jej skutočne odovzdá predvolanie na pojednávanie, ktoré jej je adresované, pričom táto domnienka by sa dala vyvrátiť, ak dotknutá osoba preukáže, že v skutočnosti to tak nebolo. Ak by takáto domnienka neexistovala, prekážka odovzdania dotknutej osoby, ktorú predstavuje odsúdenie v neprítomnosti, by podľa jeho názoru bola „neprekonateľná“.
- 34 Treba konštatovať, že táto domnienka je v rozpore s cieľom článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorým je ochrana osoby predvolanej na pojednávanie tým, že sa zabezpečí, aby mala informácie o termíne a mieste súdneho konania. Súdny dvor pritom opakovane rozhodol, že na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné jednoznačne preukázať, že táto tretia osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe (rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, body 46 a 48).
- 35 V každom prípade judikatúru vyplývajúcu z uvedeného rozsudku nemožno považovať za príliš reštriktívnu.
- 36 Z tejto judikatúry totiž vyplýva, že predvolanie na pojednávanie, ktoré je odovzdané dospelaj osobe, ktorá je členom domácnosti dotknutej osoby a ktorá sa zaviazala odovzdať toto predvolanie tejto osobe, spĺňa podmienky uvedené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584 len vtedy, ak vydaný európsky zatykač umožňuje ubezpečiť sa, že, a prípadne kedy, táto osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe.
- 37 Prináleží teda súdnemu orgánu vydávajúcemu zatykač, aby vo vydanom európskom zatykači uviedol dôkazy, na základe ktorých konštatoval, že dotknutej osobe boli skutočne doručené úradné informácie o termíne a mieste súdneho konania (rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, body 46 a 49).
- 38 Okrem toho Súdny dvor pripustil, že keď sa vykonávajúci súdny orgán ubezpečuje o splnení podmienok uvedených v článku 4a ods. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2002/584, môže sa opierať aj o iné okolnosti, ktoré mu umožnia ubezpečiť sa, že doručenie predvolania na

pojednávane dotknutej osobe so sebou neprináša porušenie práva dotknutej osoby na obhajobu, predovšetkým správanie dotknutej osoby. Práve v tomto štádiu postupu doručovania totiž možno venovať osobitnú pozornosť prípadnému zjavnému nedostatku náležitej starostlivosti dotknutej osoby, predovšetkým ak je zjavné, že sa pokúsila vyhnúť sa doručeniu informácie, ktorá jej bola určená (rozsudok z 24. mája 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, body 50 a 51).

- 39 Z uvedeného vyplýva, že okolnosť, že dotknutej osobe nebolo predvolanie na pojednávanie doručené tak, že by ho prevzala osobne, nepredstavuje „absolútnu prekážku“ výkonu európskeho zatykača, ktorý bol na ňu vydaný. Okrem toho nemožno vylúčiť, že vykonávajúci súdny orgán dospeje na základe informácií, ktoré poskytol vydávajúci dotknutý súdny orgán v európskom zatykači vydanom proti dotknutej osobe, k záveru, že takéto predvolanie na pojednávanie v každom prípade spĺňa podmienky stanovené v článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, alebo že vzhľadom na okolnosti, ktorými sa predmetná vec vyznačuje, bolo právo dotknutej osoby na obhajobu napriek tejto okolnosti riadne dodržané a že odovzdanie dotknutej osoby je tak prípustné.
- 40 V dôsledku už uvedeného treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že ak je predvolanie na pojednávanie doručené dotknutej osobe tak, že sa odovzdá dospelaj osobe, ktorá s ňou býva, dotknutému súdnemu orgánu vydávajúcemu zatykač prináleží predložiť dôkaz o tom, že dotknutej osobe bolo uvedené predvolanie skutočne doručené.

O druhej otázke

- 41 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 vykladať v tom zmysle, že pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, ktorý je uvedený v tomto ustanovení, sa vzťahuje na konanie, ktoré viedlo k vydaniu prvostupňového rozhodnutia, pokiaľ odvolanie, ktoré podala dotknutá osoba, bolo zamietnuté bez meritórneho prejednávania veci.
- 42 Inak povedané, vnútroštátny súd sa pýta, či v prípade, že, tak ako v prejednávanej veci, sa dotknutá osoba nezúčastnila na odvolacom konaní, ktorého výsledkom bolo vydanie rozsudku potvrdzujúceho rozhodnutie vydané v prvostupňovom konaní bez toho, aby došlo k meritórnemu prejednávaniu veci, toto konanie spadá pod pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“ v zmysle článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584.
- 43 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“ v zmysle článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 treba chápať ako autonómny pojem práva Únie a vykladať na jej území jednotne, a to nezávisle od kvalifikácie v členských štátoch (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 67, a z 22. decembra 2017, Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, bod 63).
- 44 Tento pojem treba chápať tak, že sa ním označuje konanie vedúce k prijatiu súdneho rozhodnutia, ktorým bola osoba, ktorej odovzdanie sa požaduje v rámci výkonu európskeho zatykača, odsúdená s konečnou platnosťou [rozsudky z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 74, ako aj z 23. marca 2023, Minister for Justice and Equality (Zrušenie podmienenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody), C-514/21 a C-515/21, EU:C:2023:235, bod 52].

- 45 Pre dotknutú osobu je relevantné súdne rozhodnutie, ktorým sa s konečnou platnosťou vo veci samej rozhodlo v tom zmysle, že proti nemu nemožno podať žiadny riadny opravný prostriedok, takže má priamy vplyv na jej osobnú situáciu vzhľadom na rozhodnutie o vine a prípadne o treste odňatia slobody, ktorý sa má vykonať (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 83).
- 46 Platí teda, že práve v tomto štádiu konania musí mať dotknutá osoba možnosť v celom rozsahu uplatniť svoje právo na obhajobu, aby mohla účinne uviesť svoje tvrdenia a ovplyvniť tak konečné rozhodnutie, ktoré môže viesť k odňatiu jej osobnej slobody. Výsledok, ku ktorému vedie toto konanie, je v tomto kontexte irelevantný (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 84).
- 47 Pokiaľ ide konkrétne o prípad, o aký ide vo veci samej, keď konanie prebiehalo na dvoch po sebe idúcich stupňoch, a teda na prvom stupni, po ktorom nasledovalo odvolacie konanie, Súdny dvor rozhodol, že na účely uplatnenia článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 je relevantný iba ten stupeň konania, na ktorom bolo prijaté rozhodnutie o odvolaní, a to za predpokladu, že na tomto stupni konania bolo vydané rozhodnutie, proti ktorému už nemožno podať riadny opravný prostriedok a ktorým je teda s konečnou platnosťou meritórne rozhodnuté vo veci (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 90).
- 48 Z uvedeného vyplýva, že rozhodujúcou skutočnosťou na účely kvalifikácie konania ako konania, na ktoré sa vzťahuje pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“ v zmysle článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, je skutočnosť, že toto konanie viedlo k vydaniu rozsudku predstavujúceho konečné odsúdenie, a v dôsledku toho sa ním s konečnou platnosťou rozhodlo v merite veci.
- 49 Treba konštatovať, že na odvolacie konanie, o aké ide vo veci samej, ktoré viedlo k vydaniu rozsudku potvrdzujúceho prvostupňové rozhodnutie bez toho, aby došlo k meritórnemu prejednaniu veci, sa tento pojem vzťahuje, keďže sa v ňom s konečnou platnosťou rozhodlo v predmetnej veci, čo však bude musieť overiť vnútroštátny súd.
- 50 Cieľom článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 je totiž zabezpečiť vysokú úroveň ochrany a umožniť dotknutému vykonávajúcemu súdnemu orgánu vydať dotknutú osobu napriek jej neprítomnosti na konaní, v ktorom bola odsúdená, pri dodržaní jej práva na obhajobu (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 58).
- 51 Platí pritom, že ak by odvolacie konanie, ktoré sa uskutočnilo v neprítomnosti dotknutej osoby, malo byť vyňaté z pôsobnosti článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 z dôvodu, že nezahŕňa meritórne posúdenie veci, malo by to za následok to, že konaním relevantným na účely uplatnenia tohto ustanovenia by bolo prvostupňové konanie a dodržanie práva dotknutej osoby na obhajobu by bolo možné overiť len s ohľadom na toto konanie.
- 52 Takáto situácia nemôže byť prípustná, pretože, tak ako rozhodol Súdny dvor, pokiaľ je stanovené dvojstupňové konanie, na základe okolností, že dotknutá osoba si skutočne mohla uplatniť svoje právo na obhajobu v prvostupňovom konaní, nemožno dospieť k záveru, že to tak nevyhnutne bolo aj v odvolacom konaní, pokiaľ toto konanie prebehlo v jej neprítomnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 80). Okrem toho skutočnosť, že osoba, ktorá bola odsúdená v prvostupňovom konaní, podala odvolanie s cieľom brániť si svoje práva, nemôže mať za následok zníženie ochrany, ktorú jej priznáva rámcové rozhodnutie 2002/584.

- 53 V dôsledku už uvedeného treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, ktorý je uvedený v tomto ustanovení, sa vzťahuje na odvolacie konanie, v ktorom bol vydaný rozsudok potvrdzujúci rozhodnutie, ktoré bolo vydané v prvostupňovom konaní a ktorým sa tak vo veci rozhodlo s konečnou platnosťou. Okolnosť, že toto odvolacie konanie prebehlo tak, že nedošlo k meritórnemu prejednaniu odvolania, nie je v tejto súvislosti relevantná.

O tretej otázke

- 54 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či zásada prednosti práva Únie bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorou sa preberá článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 a ktorá vo všeobecnosti vylučuje možnosť vykonávajúceho súdneho orgánu vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu, pokiaľ sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila na konaní, ktoré viedlo k vydaniu dotknutého rozhodnutia.
- 55 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že rámcové rozhodnutie 2002/584 stanovuje vo svojom článku 1 ods. 2 pravidlo, podľa ktorého sú členské štáty povinné vykonať každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia. S výnimkou prípadu existencie výnimočných okolností tak vykonávacie súdne orgány môžu odmietnuť vykonať takýto zatykač len v taxatívne vymenovaných prípadoch, ktoré sú stanovené v uvedenom rámcovom rozhodnutí. Vykonanie európskeho zatykača môže podliehať len niektorej z podmienok, ktoré sú v ňom taxatívne vymenované. V dôsledku toho platí, že vzhľadom na to, že vykonanie európskeho zatykača predstavuje zásadu, odmietnutie jeho vykonania je poňaté ako výnimka, ktorá sa musí vykladať reštriktívne (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 50).
- 56 V rámcovom rozhodnutí 2002/584 sa tak výslovne uvádzajú jednak povinné dôvody (článok 3 tohto rámcového rozhodnutia) a jednak nepovinné dôvody (články 4 a 4a uvedeného rámcového rozhodnutia) nevykonania európskeho zatykača. Konkrétne článok 4a tohto rámcového rozhodnutia obmedzuje možnosť odmietnuť vykonanie európskeho zatykača tým, že presne a jednotne vymenúva podmienky, za ktorých uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v konaní, na ktorom sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, nemožno odmietnuť (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 53).
- 57 Zo znenia článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 vyplýva, že toto ustanovenie stanovuje nepovinný dôvod nevykonania európskeho zatykača vydaného na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s odňatím slobody, pričom ide o prípad, že sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila na konaní, ktoré viedlo k jej odsúdeniu. Táto možnosť je však doplnená o štyri výnimky, ktoré sú uvedené v písmenách a) až d) tohto ustanovenia, ktoré zbavujú dotknutý vykonávajúci súdny orgán možnosti odmietnuť vykonanie európskeho zatykača, ktorý mu bol zaslaný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, bod 40).
- 58 Vykonávajúci súdny orgán teda môže odmietnuť vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s odňatím slobody, ak sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila na konaní, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď je z európskeho zatykača zrejmé, že boli splnené podmienky stanovené v článku 4a ods. 1 písm. a) až d) rámcového rozhodnutia 2002/584 (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 54).

- 59 Z toho vyplýva, že vykonávajúci súdny orgán je povinný vykonať európsky zatykač bez ohľadu na neprítomnosť dotknutej osoby na konaní, ktoré viedlo k vydaniu predmetného rozhodnutia, pokiaľ sa potvrdila existencia niektorej z okolností stanovených v písmenách a) až d) článku 4a ods. 1 tohto rámcového rozhodnutia (rozsudok z 10. augusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 55).
- 60 Súdny dvor mal príležitosť spresniť, že vzhľadom na to, že tento článok 4a stanovuje prípad nepovinného nevykonania európskeho zatykača, vykonávajúci súdny orgán môže v každom prípade – a to aj po tom, ako konštatoval, že okolnosti uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku sa nevzťahujú na situáciu osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, – zohľadniť iné okolnosti, ktoré mu umožňujú ubezpečiť sa, že odovzdaním dotknutej osoby nedôjde k porušeniu jej práva na obhajobu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. augusta 2017, Zdiaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, bod 107, ako aj zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, bod 51 a citovanú judikatúru).
- 61 V rámci takéhoto posúdenia tak vykonávajúci súdny orgán bude môcť zohľadniť správanie dotknutej osoby. Práve v tomto štádiu postupu odovzdávania by sa totiž mohla venovať osobitná pozornosť okrem iného tomu, že dotknutá osoba sa pokúsila vyhnúť doručeniu informácie, ktorá jej bola určená (rozsudok zo 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, bod 52 a citovaná judikatúra).
- 62 Z uvedeného vyplýva, že vykonávaciemu súdnemu orgánu nemožno pri jeho overovaní splnenia niektorej z podmienok stanovených v článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 brániť v tom, aby sa uistil, či bolo dodržané právo dotknutej osoby na obhajobu, pričom v tejto súvislosti riadne zohľadní všetky okolnosti veci, ktorá mu bola predložená, vrátane informácií, ktoré môže mať sám k dispozícii.
- 63 V predmetnom prípade z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že nemecká právna úprava, o akú ide vo veci samej, vo všeobecnosti ukladá dotknutému vykonávajúcemu súdnemu orgánu povinnosť odmietnuť vykonanie európskeho zatykača v prípade odsúdenia v neprítomnosti. Táto právna úprava neponecháva tomuto vykonávajúcemu súdnemu orgánu žiadnu mieru voľnej úvahy na účely overenia existencie niektorej zo situácií uvedených v článku 4a ods. 1 písm. a) až d) rámcového rozhodnutia 2002/584 na základe okolností prejednávanej veci, či možno právo dotknutej osoby na obhajobu považovať za dodržané, a teda na účely rozhodnutia o vykonaní predmetného európskeho zatykača.
- 64 Za týchto okolností treba konštatovať, že takáto vnútroštátna právna úprava je v rozpore s článkom 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584.
- 65 Treba pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že zásada prednosti práva Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je nezlučiteľné s ustanoveniami rámcového rozhodnutia 2002/584, keďže toto rámcové rozhodnutie nemá priamy účinok. Orgány členských štátov vrátane súdov sú však povinné v čo najväčšej možnej miere podať konformný výklad svojho vnútroštátneho práva, ktorý im umožní dosiahnuť výsledok zlučiteľný s účelom predmetného rámcového rozhodnutia (rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 109).
- 66 Platí totiž, že hoci rámcové rozhodnutia nemôžu mať priamy účinok, ich záväzný charakter ukladá vnútroštátnym orgánom povinnosť konformného výkladu svojho vnútroštátneho práva odo dňa uplynutia lehoty na prebratie týchto rámcových rozhodnutí. Tieto orgány sú teda pri uplatňovaní

vnútroštátneho práva povinné vykladať toto právo v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel rámcového rozhodnutia, aby sa dosiahol ním sledovaný výsledok, pričom však výklad vnútroštátneho práva *contra legem* je vylúčený. Zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa vnútroštátne právo zohľadnilo ako celok a aby sa uplatnili výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, aby sa zabezpečila plná účinnosť tohto rámcového rozhodnutia a dospelo sa k riešeniu, ktoré je v súlade s cieľom, ktorý sleduje rámcové rozhodnutie (rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, body 72 až 77).

- 67 Z toho vyplýva, že bude úlohou vnútroštátneho súdu, aby pri zohľadnení svojho vnútroštátneho práva ako celku a uplatnení výkladových metód, ktoré toto právo uznáva, poskytol výklad vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel rámcového rozhodnutia 2002/584.
- 68 V dôsledku už uvedeného treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorou sa toto ustanovenie preberá a ktorá vo všeobecnosti vylučuje možnosť vykonávajúceho súdneho orgánu vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu, pokiaľ sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila na konaní, ktoré viedlo k vydaniu dotknutého rozhodnutia, je v rozpore s uvedeným ustanovením. Vnútroštátny súd je povinný pri zohľadnení vnútroštátneho práva ako celku a uplatnení výkladových metód, ktoré toto právo uznáva, vykladať vnútroštátnu právnu úpravu v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel tohto rámcového rozhodnutia.

O trovách

- 69 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

1. Článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že ak je predvolanie na pojednávanie doručené dotknutej osobe tak, že sa odovzdá dospelej osobe, ktorá s ňou býva, dotknutému súdnemu orgánu vydávajúcemu zatykač prináleží predložiť dôkaz o tom, že dotknutej osobe bolo uvedené predvolanie skutočne doručené.
2. Článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, zmeneného rámcovým rozhodnutím 2009/299, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „konanie, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, ktorý je uvedený v tomto ustanovení, sa vzťahuje na odvolacie konanie, v ktorom bol vydaný rozsudok potvrdzujúci rozhodnutie, ktoré bolo vydané v prvostupňovom konaní a ktorým sa tak vo veci rozhodlo s konečnou platnosťou. Okolnosť, že toto odvolacie konanie prebehlo tak, že nedošlo k meritórnemu prejednaniu odvolania, nie je v tejto súvislosti relevantná.

- 3. Článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, zmeneného rámcovým rozhodnutím 2009/299, sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorou sa toto ustanovenie preberá a ktorá vo všeobecnosti vylučuje možnosť vykonávajúceho súdneho orgánu vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu, pokiaľ sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila na konaní, ktoré viedlo k vydaniu dotknutého rozhodnutia, je v rozpore s uvedeným ustanovením. Vnútroštátny súd je povinný pri zohľadnení vnútroštátneho práva ako celku a uplatnení výkladových metód, ktoré toto právo uznáva, vykladať vnútroštátnu právnu úpravu v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel tohto rámcového rozhodnutia.**

Podpisy